

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Політична функція держави в умовах воєнного та поствоєнного становища» за спеціальністю 081 «Право» 17 квітня 2025 року.

Гайду Сергій Васильович,

1980 року народження

Громадянин України

освіта вища: у 2002 році закінчив Одеську національну юридичну академію (диплом спеціаліста, спеціальність – правознавство).

У 2022 р. вступив до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру конституційного, міжнародного і кримінального права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Мартинюк Олексій Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Здобувач має 14 наукових праць: 6 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 8 тез доповідей на науково-практичних конференціях, зокрема:

Статті в наукових виданнях,

включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Гайду С. В. Політична функція держави в умовах воєнного стану: потрактування змісту в наукових дослідженнях. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. Том 3. С. 5–13. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14183/14086>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.1.3.1>

2. Гайду С. В. Надзвичайна правотворчість при здійсненні політичної функції держави в умовах воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 1–6. URL: https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/3_2023/1.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.3/01>

3. Гайду С. В. Післявоєнне відновлення України: реформи та ініціативи формування державної політики. *Правова держава*. 2023. Вип. 52. С. 9–20. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/291712/286324>

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.52.291712>

4. Гайду С. В. Державно-правовий примус як метод реалізації політичної функції України в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 80. Ч. 1. С. 18–23. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/296649/289637>

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.1.2>

5. Гайду С. В. «Оборонна» дипломатія як напрям реалізації політичної функції України. *Український часопис міжнародного права*. 2023. № 3. С. 59–66. URL: <https://jusintergentes.com.ua/images/2023/3/9.pdf>

DOI: <https://doi.org/10.36952/ujil.2023.3.59-66>

6. Гайду С. В., Мартинюк О. В. Щодо реалізації перехідного правосуддя в Україні у поствоєнний період. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2024. № 2. С. 5-12. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/16924/16821>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2024.2.1>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Гайду С. В. Економічна функція держави під час війни. *Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання* : праці XXII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (2 грудня 2022 р., м. Вінниця). Т. 1. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. С. 111–115.

2. Гайду С. В. Міжнародна правотворчість при здійсненні політичної функції держави в умовах воєнного стану. *European potential for the development of legal science, legislation and law enforcement practice* : conference proceedings (August 2–3, 2023, Wloclawek, the Republic of Poland). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. Р. 16–19. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-3>

3. Гайду С. В. Державна політика щодо протидії корупції на етапі післявоєнної відбудови: ключові виклики та ризики. *Національна безпека України в умовах сучасних викликів* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 22 серпня 2023 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. С. 86–89. URL: https://doi.org/10.54929/conf_22_08_2023-10-05

4. Гайду С. В. Трансформація змісту політичної функції держави в умовах воєнного стану. *Сталий розвиток держави і права в умовах глобалізаційних процесів* : матеріали науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 15-16 вересня 2023 року). Одеса : Видавництво «Молодий вчений», 2023. С. 6–8.

5. Гайду С. В. Політична функція держави: концептуалізація поняття. *Актуальні дослідження правової та історичної науки* : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції юридичного та історичного спрямування (18–19 вересня 2023 року). 2023. Вип. 53. URL:

http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3642

6. Гайду С. В. Безпекова складова політичної функції держави. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України* : збірник наукових праць XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 25 вересня 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 2. С. 296–302. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/2024/konf/pr062.pdf>

7. Гайду С. В. Особливості реалізації політичної функції України в контексті співробітництва з міжнародними урядовими організаціями (ОБСЄ, НАТО, Рамштайн) та групами (G7, G20). *Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики* : матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 21 грудня 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 17–20. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-359-3-3>

8. Гайду С. В., Мартинюк О. В. Щодо можливості створення спеціалізованого суду в Україні у поствоєнний період. *Відновлення України у повоєнні часи: виклики, стратегічні пріоритети, ресурсне забезпечення, потенціал майбутнього розвитку*: Міжн. наук.-практ. конф., присвячена 10-річчю переміщення Донецького національного університету імені Василя Стуса до м. Вінниці (10–11 жовтня 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. 495 с. С. 308-309. URL: <https://peers.international/system/files/2024/09/19/4552/schodo-mozhливosti-stvorennya-specializovanogo-sudu-v-ukraini-u-postvoenni-y-period.docx>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Гоцуляк Юрій Вікторович, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Міхайліна Тетяна Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Турченко Ольга Григорівна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Скоморовський Віталій Богданович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії і історії держави і права ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»:

1. Дисертація виконана у галузі теорії держави і права, оскільки присвячена особливостям здійснення політичної функції держави в умовах воєнного та поствоєнного становища. Водночас у п. 2.2. здобувач проводить аналіз законодавчих змін новел Кримінального кодексу України, що відбулися після запровадження правового режиму воєнного стану на території нашої держави. Відтак видається за необхідне потреба у додатковій аргументації щодо цього питання під час публічного захисту, оскільки дещо викликає сумнів доцільність поєднання теоретико-правових досліджень і досліджень у галузі кримінального права.

2. На сторінках дисертаційного дослідження (стор. 147 – 153) здобувач визначає особливості здійснення «оборонної» дипломатії в контексті реалізації політичної функції України. Проводячи аналіз міжнародно-правових документів (наприклад, Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р., Віденської конвенції про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р., Віденської конвенції про Спеціальні місії 1969 р. та ін.) та актів національного законодавства (передусім, положення Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»), беручи до уваги висновки

дослідників (Н. Флойда, А. Коттея, О. Митрофанової, М. Жакун та ін.), дисертант стверджує, що сучасна дипломатія характеризується фрагментарністю та багат шаровістю, однак в умовах війни вона повинна бути мобільною, гнучкою та адаптивною. Дипломати у таких обставинах повинні швидко реагувати на ситуацію, що змінюється, а відтак враховувати різні аспекти конфлікту та інтереси усіх зацікавлених сторін. Водночас у висновках С. В. Гайдю не акцентує на цьому уваги. Відтак хотілося б почути особисту думку дисертанта під час публічного захисту: що ж є основним завданням «оборонної» дипломатії?

3. Серед усіх прав, що підлягають обмеженню в умовах воєнного стану у роботі переважно аналізується лише право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання. Це право є одним із тих, що найбільше зазнає обмежень, однак для більш комплексного дослідження дисертантом варто було б приділити увагу іншим суб'єктивним правам, обмеження яких суттєво впливає на реалізацію політичної функції держави: свобода слова, особиста недоторканість, право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування (п. 2.1.).

Личенко Ірина Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу Національного університету «Львівська політехніка»:

1. Досліджуючи трансформацію змісту політичної функції держави в умовах воєнного стану та визначаючи особливості правотворчості у таких умовах (підрозділи 2.1 і 2.2) серед ризиків дисертант називає обмеження принципу верховенства права під час воєнного та поствоєнного станів. Які саме аргументи були використані для утвердження такого висновку?

2. Розглядаючи методи реалізації політичної функції Української держави в умовах воєнного стану (стор. 75-78), здобувач першочергово

зосереджує увагу на методі державно-правового примусу. Чому серед низки методів реалізації політичної функції держави (законності, інформаційного впливу, переконання, рекомендацій та заохочення, нагляду та контролю) власне методу державно-правового примусу дисертант надає перевагу?

3. У підрозділі 2.2 (стор. 98) С. В. Гайду наголошує на тому, що кримінальне законодавство в умовах воєнного стану зазнало суттєвих змін, його удосконалення безумовно було і залишається нагальною потребою, тому законодавчі новації є цілком адекватною реакцією держави на нові реалії (стор. 100-101). Як приклад наводиться поява нового терміну – «бойовий імунітет», що означає звільнення від відповідальності для військового командування, військовослужбовців, добровольців Сил територіальної оборони Збройних Сил України, працівників правоохоронних органів та осіб, визначених Законом України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України». У цьому зв'язку варто було б зосередити увагу на ризиках, які можуть виникнути у майбутньому за поствоєнного відновлення через те, що зміни до поточного законодавства і прийняття нових нормативно-правових актів відбувалися доволі поспішно і за складних геополітичних умов (особливо у березні-квітні 2022 р.). Відтак і застосування відповідних норм, у т. ч. і кримінально-правових, може бути малоефективним/неефективним.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Гайду Сергію Васильовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої вченої ради

Юрій ГОЦУЛЯК

Гідність

Наказник

відділу

17.04.2022

Готується засвідчує.

Григорій Натанович Кошаров